

VERBINDING

Thema

de
NVAZ

**De NVAZ: een oude
nieuwe gedachte**

2

Artikel

**Schaam je niet voor
begeleiding**

3

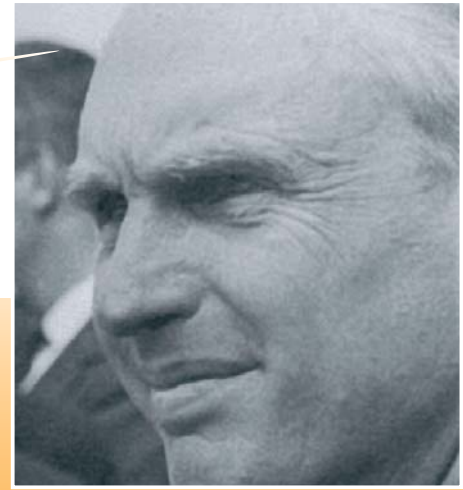
In gesprek
met Maria Heederik

**Tijdsproces en efficiën-
tie in de zorg**

3

Herstconferentie
oktober 2007

**Bernard Lievegoed (1989):
verdere samenwerking wordt
noodzakelijk**

“We vertegenwoordigen een stroom waar rekening mee gehouden mag worden”

Adri Benschop over zijn aanstaande functie als directeur voor de Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders (NVAZ)

Door Maartje van Huissteden

Niet ver van snelwegen, in het hart van Nederland, wordt het opeens stil om je heen. In het lommerrijke plaatsje Bosch en Duin bevindt zich de Camphillgemeenschap Christophorus waar Adri Benschop (55) de hand legt aan zijn laatste taken als afscheid nemend directeur. Zijn kamer, in de wegens uitbreiding geplaatste portocabine aan de Baarnseweg is met smaak ingericht. Een antieke fotocamera en een foto van zijn twee kleinkinderen op het magneetbord doen vermoeden dat Adri Benschop in zijn vrije tijd graag fotografeert, een indruk die hij met een glimlach bevestigt.

Hoe is het voor je om afscheid te nemen van Christophorus?

Tja, dat is wel een beetje dubbel. Ik heb enorm veel zin in de uitdaging die voor me ligt, maar tegelijkertijd besef ik dat ik wat we hier hebben opgebouwd met elkaar zal gaan missen. Ik heb hier nu ruim 5 jaar met plezier gewerkt. De entourage en sfeer van Christophorus past bij mij als een warme jas. Toen ik op Christophorus kwam verkeerde de instelling in een moeilijke periode qua organisatie, financiën en sfeer. De inspectie en het zorgkantoor hadden een crisisteam ingericht en kwamen eens in de drie maanden kijken hoe ze Christophorus verder zouden kunnen helpen. Ouders waren daar ook bij betrokken. Ik was toen 16 jaar directeur voor een instelling voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren met gedragsproblemen, 'Groot-Emaus'. Deze instelling is in de loop der tijd gefuseerd met een aantal andere instellingen tot 's Heeren Loo Kwadrant'. Ik heb toen de overstap gemaakt naar Christophorus en heb daar geen spijt van gekregen. Als je vraagt welke kwaliteit ik daar toen inzette om de zaak weer gezond te krijgen moet ik je zeggen dat ik daar niet alléén debet aan was. Dat hebben we met elkaar gedaan. Om te beginnen trof ik, in tegenstelling tot de sfeer die er hing, helemaal geen failliete boel aan. Er was veel kwaliteit in huis, die een beetje ondergesneeuwd was. Men wist eigenlijk gewoon niet hoe het nu verder moest. Dus heb ik geholpen het zelfvertrouwen terug te winnen. Eén van de eerste dingen die ik daarna gedaan heb is eerst maar eens openheid geven en uitdagen. Eens per drie maanden schreef ik directie-info's zodat de mensen ook wisten wat er eigenlijk gaande was. Dat schiep verbinding.

Dan was er de school, toen nog onderdeel van Christophorus, die behoorlijk zwaar rustte op het financiële budget van de gemeenschap. De gesprekken om de school onder te brengen bij een plaatselijke scholengemeenschap waren al in een vergevorderd stadium en ik hoefde eigenlijk alleen nog maar het laatste zetje te geven.

Wat ik verder aantrof was een situatie waar niet veel mensen geloofden in de sociocratie, een organisatiestructuur die er moest zijn maar die niet werkte. De beleidsgroep vroeg me dus om hier nieuw leven in te blazen. Ik heb toen tegen het bestuur gezegd: 'Volgens mij is dat niet het grootste probleem. Ik ga eerst helderheid scheppen in wie eigenlijk wat doet.' We hebben dus toen de organisatiestructuur vormgegeven, zoals ik al gewend was te doen en dat bleek te werken. De sociocratie kwam tijdelijk in de ijskast en is uiteindelijk afgeschaft.

Wat was je motivatie om te solliciteren naar een functie die weer een stap verder ligt van de directe zorg?

Ja, hoe gaat dat? We, de bestuursleden van HPV en FAG (zie artikel pagina 2), zijn al twee jaar lang gemotiveerd met elkaar bezig geweest om na te denken over een mogelijke samenvoeging van de twee verenigingen. Ik zat in de voorbereidingscommissie die de plannen uitgedacht heeft om deze nieuwe vereniging vorm te geven met het idee dat het goed is om als antroposofische zorgaanbieders de

handen in elkaar te slaan en ons als eenheid naar buiten toe te profileren. Op een gegeven moment is dat tot een besluit gekomen en werd er een oprichtingsbestuur geformeerd. Vanaf dat moment heb ik het los gelaten. Nagedacht over de functie van directeur heb ik op dat moment helemaal niet, ik zat ook niet in dat oprichtingsbestuur dat aan de slag ging om de organisatiestructuur vorm te geven. Toen ik in november of december uitgenodigd werd om te solliciteren naar de functie van directeur, dacht ik: "Ik heb helemaal geen behoefte om weg te gaan bij Christophorus, dus waarom zou ik?". Toch ben ik er over na gaan denken en me gaan inleven in dat idee en ik merkte dat ik het toch wel een leuke uitdaging vond. Ik geloof dat ik een bijdrage kan leveren aan het vormgeven van deze nieuwe vereniging. Niettemin worstel ik ermee dat ik hier op Christophorus veel moet loslaten. Maar ik weet wat ik zal missen, en dat zit 'm vooral in de cultuur. Ik weet nu wat het is om in een antroposofische instelling te werken waarin het begrip "gemeenschap" belangrijk is en waarin er een sfeer is van: "je er mag zijn". Daar wil ik me ook weer voor inzetten in de nieuwe vereniging. Ik vind het belangrijk dat je jezelf kunt zijn, ook in de context van je werk.

Adri Benschop (eigen foto)

Je vertegenwoordigt straks niet alleen de instellingen, maar ook de artsen en therapeuten. Hoe ga je dat allemaal bij elkaar brengen?

Om te beginnen ga ik die nieuwe wereld maar eens binnen stappen, zoals ik destijds ook in deze wereld van Christophorus binnen gestapt ben, die voor mij nieuw was. Ik kende de antroposofische zorg toen zijdelings door een kleine samenwerkingsvorm met Zonnehuizen. Maar het was toch een nieuwe wereld voor me. En dat doe ik nu ook bij de eerste lijnszorg: de artsenwereld en therapeutica waar ik nu op een afstandje wel iets van zie en wel mee te maken heb. Ik zal me eerst verdiepen in wat daar eigenlijk gebeurt. Ik heb binnenkort een afspraak met één van de therapeutica om daar te gaan kijken en vooral te gaan luisteren. Als instellingen zijn wij weliswaar verbonden met de FAG dus ik weet wel ongeveer wat er speelt en wat er aan discussies gevoerd wordt. Ik lees ook de FAG-krant, die iedere maand langskomt. Maar ik geef toe dat het een nieuwe wereld voor me is en het zal een interessante uitdaging zijn om deze verschillende werelden bij elkaar te brengen. Misschien is dat niet eens zo gemakkelijk, maar aan de andere kant we hebben allemaal eenzelfde achtergrond, een zelfde motivatie. We willen allebei op een bepaalde manier zorg verlenen vanuit die antroposofische achtergrond. Dan moet er toch iets gemeenschappelijks zijn wat verbindt? Daar ga ik naar op zoek. Dat vind ik leuk. Ik denk dat ik in die nieuwe functie als directeur van het bureau, sprekend namens alle antroposofische zorgaanbieders, voor het voetlicht kan brengen hoe belangrijk en hoe wezenlijk het is om vanuit de gezamenlijke identiteit, achtergrond en motivatie dit werk te doen, en daar ga ik me voor inzetten.

Hoe sterk leeft antroposofie bij jezelf?

Ik kom uit de christelijke hoek. Er zijn een heleboel christelijke principes die niet strijdig zijn met die van de antroposofie. Sterker nog als we hier een vergadering hebben met het managementteam dan beginnen we met een stukje bijbel lezen. En niet omdat ik dat heb bedacht, maar omdat ik dat hier aantrof als voortvloeiend uit de bijbelavonden van de Camphill-beweging. (Zie kader) Daar voel ik

Lees verder op pagina 4:

De aanloop tot de NVAZ

De therapeutica zullen tot discussie over hun maatschappelijke positie en onderlinge afstemming moeten komen

Door Bernard Heldt

Het afgelopen half jaar verscheen als een paddestoel uit de grond de Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders. De NVAZ - waarin delen van de Federatie Antroposofische Gezondheidszorg (FAG) en het Heilpedagogisch Verbond (HPV) samenvloeien - werd op 27 december 2006 opgericht.

De gedachte aan deze samenwerking is niet nieuw. Vele plannen en pogingen hiertoe zijn voorafgegaan. De eerste al bij de oprichting van het bureau van het HPV in 1991: waarom dit niet bij het net opgerichte FAG bureau onderbrengen? Alle leden van het HPV waren in die tijd ook lid van de FAG; dit zou de eerste stap geweest kunnen zijn naar volledige integratie van de twee verenigingen. Maar daar was de tijd blijkbaar niet rijp voor.

Afgezien van deze poging hadden van de zijde van de FAG, toenmalige FAG voorzitter Jaap van der Haar en secretaris Bernard Heldt in 1997 opnieuw een plan gemaakt om de twee verenigingen te bundelen. Dat vond bij eerste oriëntatie in het FAG bestuur geen weerklank.

Bij zijn aantreden in 1999 wilde de nieuwe FAG-voorzitter Huib van den Doel de bureaus van beide verenigingen samenvoegen en zo de integratie bewerkstelligen; dit stuitte op weerstand bij het HPV. Het volgende plan dat FAG voorzitter Huib van den Doel, HPV voorzitter Gerard Besten en HPV algemeen secretaris (en FAG-bestuurslid) Bernard Heldt in 2002 maakten om van de FAG een vereniging van samenwerkingsverbanden te maken, stuitte op het bezwaar, door de vertegenwoordiger van de therapeutica in het FAG bestuur naar voren gebracht, dat de therapeutica niet binnen één orgaan te bundelen zouden zijn. Een ontoetsbaar bezwaar omdat er eenvoudigweg al jaren geen overleg tussen de 35 therapeutica meer bestond.

Nieuwe AWBZ

Op 15 april 2003 vond er in het ministerie van VROM een opmerkelijke bijeenkomst plaats: op verzoek van de Directie Gehandicaptenbeleid van het ministerie van VWS was het Heilpedagogisch Verbond gevraagd een werkbijeenkomst te organiseren over de modernisering AWBZ. De zogenaamde schotten tussen de gehandicaptenzorg, psychiatrie, ouderen- en verpleeghuiszorg zouden in de nieuwe AWBZ worden opgeheven. De ambtenaren van VWS wilden weten hoe dit in de praktijk zou werken, waar de problemen lagen, wat de succesfactoren en de zwakke plekken zouden zijn in de benadering die hen voor ogen stond. Een werkconferentie zou hen de nodige gegevens kunnen opleveren om mee verder te gaan.

Waarom werd dit speciaal aan het HPV gevraagd?

'De antroposofische zorg' zo werd door beleidsambtenaren op het ministerie gesteld 'is breed vertakt, bedient alle vormen van zorgvragen en staat bekend om de kwalitatief goede wijze waarop ze de zorg verleent'. De communicatie met het HPV verliep altijd soepel, dus via deze partij zou een en ander vlot en in goede samenwerking kunnen worden georganiseerd.

Het Heilpedagogisch Verbond vond vertegenwoordigers van de FAG, van de Arta-Lievegoed Groep en de Stichting Antroposofische Ouderenzorg bereid mee te doen. Het Landelijk Ouderverbond werd uitgenodigd en ook vertegenwoordigers van zorgverzekeraars, Jeugdzorg, de Brijderstichting en van alle betreffende hoofdafdelingen van het ministerie. Er werd door de mandaatgroep Stra-ategie van het HPV een uitgangsnootie opgesteld die begint met de zin: 'In de Werkconferentie over de Modernisering van de AWBZ gaat het om een gezamenlijke bezinning op de consequenties van de ontschotting voor de praktijk van de zorgverlening en met name voor de kwaliteit van leven.'

Zo werd de conferentie 'KWALITEIT ONDER SCHOT' gehouden met als dagvoorzitter Joke de Vries, hoofdinspecteur Jeugdhulpverlening en -bescherming. Dat dit op het ministerie van VROM plaatsvond, kwam doordat VWS op het laatste moment de vereiste locatie niet kon vrijmaken en moest uitwijken.

Na afloop van deze interessante dag gingen de vertegenwoordigers van de antroposofische zor-

gaanbieders met elkaar eten. De ontschotting van de AWBZ zou er toe leiden dat de zorginstellingen buiten hun traditionele grenzen zouden kunnen gaan werken. Dan zouden ze elkaars expertise nodig hebben, die de leden van het HPV al langer met elkaar delen. Een nieuwe vereniging voor alle zorgaanbieders lag voor de hand.

Hanno Niemeijer, de bestuurder van de Arta-Lievegoed Groep had hierover een aantal jaren eerder bij het HPV al eens een balletje opgeworpen.

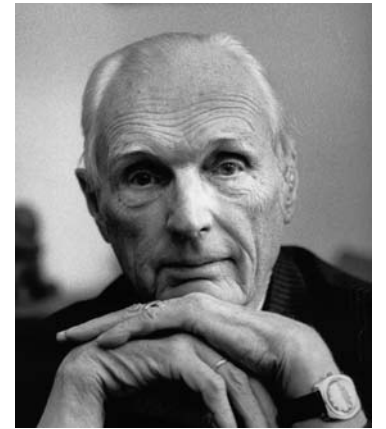
Onder het eten werd de aanzet gegeven tot het Basisdocument murale samenwerking antroposofische zorginstellingen. Het plan werd gesmeed om HPV-voorzitter Gerard Besten samen met Hanno Niemeijer als informateurs een voorstel te laten doen tot deze samenwerking. Het Algemeen Bestuur van het HPV ging hiermee akkoord. Ook van de zijde van de FAG werd deze ontwikkeling met interesse gevolgd. Er was sprake van een oriëntatie op nadere samenwerking tussen een aantal belangrijke FAG leden die met elkaar de helft van de FAG-contributie oprachten. Wat zou dit voor de FAG gaan betekenen?

Zo verscheen in juni 2004 met ondersteuning van Zorgconsult Nederland het informateursrapport *Zinvol samenwerken*, waarin als voorstel werd gedaan: het vormen van een stichting als netwerkverband voor alle antroposofische zorgaanbieders op basis van gedeelde identiteit en gezamenlijke belangen; samenwerken op het gebied van ondersteunende diensten, personeelsbeleid, kwaliteitsbeheer, huisvesting, bouwonderhoud, administratie, organisatie, automatisering en digitale informatievoorziening. Dit rapport was de basis voor een werkconferentie op 12 november 2004 voor delegaties van raden van toezicht, raden van bestuur, besturen en directies van alle antroposofische zorginstellingen en van de FAG. Dit voorstel - waarin de instellingen een deel van hun autonomie moesten opgeven - bleek een paar stappen te ver! Maar de gedachte om op de een of andere wijze tot een nadere samenwerking en dus een hernieuwde structuur te komen bleef

De instellingen zochten onder voorzitterschap van HPV-voorzitter Gerard Besten met elkaar een nieuwe formule en lieten zich ondersteunen door Merlijn Trouw, organisatieadviseur bij Van der Bunt. In het in juni 2005 gepresenteerde rapport *Samenwerking antroposofische zorginstellingen* werd voorgesteld een nieuwe vereniging voor zorginstellingen op te richten, waarlijk een nieuwe gedachte! Het was het bestuurslid van de Stichting Antroposofische Ouderenzorg Bert van Barneveld, die in dit overleg inbracht dat het echt aan de tijd was om ook de andere FAG-leden op te nemen in een nieuwe samenwerkingsstructuur. Immers de eerste lijnszorg (de therapeutica) en de tweede lijnszorg (de instellingen) zouden in een gemoderniseerde AWBZ op elkaar aangevoerd zijn. Therapieën voor cliënten zouden via de eerste lijnszorg vergoed kunnen worden. Een aantal instellingen was al doende om eigen therapeutica op te richten; poliklinieken waren er al. Een brede vereniging waarin partijen elkaar makkelijker zouden kunnen vinden, zou de samenwerking kunnen bevorderen. Ook de beroepsverenigingen werden in deze gedachte meegenomen.

Er waren inmiddels met een delegatie van het FAG bestuur een aantal informerende besprekingen geweest en in het vroege voorjaar van 2006 werd met enthousiasme besloten het traject gezamenlijk verder te gaan.

Een aantal reeds bestaande varianten passeerden de revue: het model van Stichting Open Ankh, een landelijke netwerkorganisatie van dertien zorgorganisaties binnen de geestelijke gezondheidszorg, de verstandelijke gehandicaptenzorg en de verpleeg- en verzorgingshuissector (10.000 full time arbeidsplaatsen). Het SIGRA, Samenwerkende Instellingen Gezondheidszorg Regio Amsterdam - 50 zorgorganisaties uit alle sectoren - sprak ook tot de verbeelding. Zo werd in mei 2006 uiteindelijk het *Oprichtingsplan* gepresenteerd, waarin voor de inmiddels bekende indeling per sector werd gekozen. Een sector Institutionele Zorgaanbieders, een sector Therapeutica en een sector Beroepsverenigingen, ondersteund door een gezamenlijk servicebureau. Het oprichtingsplan werd in de ledenvergaderingen van FAG en HPV in juni 2006 zonder al te veel problemen aanvaard en er werd een 'oprichtingsbestuur' geformeerd onder voorzitterschap van Gerard

Bernard Lievegoed (foto Michiel Wijnbergh)

Lees verder op pagina 3:

COLUMN

ROMANTISCHE SCHELDNAAM

Op de tweede dag van het nieuwe jaar stond ik op een van de hellingen buiten het centrum uit te kijken op het hart van Jena, de vroegere Oost-Duitse industriestad, die er precies zo uitziet als je bij dit woord zou verwachten: kale flatgebouwen en rookwolkende schoorstenen. Tot overmaat van ramp wordt het mooie riviertje de Saale, die dwars door het midden van de stad loopt, hevig ontsierd door kolossale roestkleurige buizen die open en bloot langs de oever en over het water lopen. Toch was eerder die dag mijn hart opgesprongen door een bezoek aan een onaanzienlijk huis dat tot museum was omgebouwd: het 'Romantikerhaus'.

Oorspronkelijk het woonhuis van de in zijn tijd zeer beroemde filosoof van eigen makelij J.G. Fichte, maar een jaar nadat hij in 1798 was weggepest van de universiteit van Jena om vervolgens in Berlijn furor te maken, het trefpunt van tien van zijn jonge en enigszins wilde tijdgenoten die de geschiedenis als vroegromantici zijn ingegaan en hun ontmoeting als het beroemde 'Romantiker-Treffen'. Zij zouden het stokje overnemen en de toon gaan aangeven: Schelling, de gebroeders Schlegel, Tieck, hun respectievelijke echtgenotes en vriendinnen, en vooral niet vergeten Novalis. Schiller, die zijn huis een paar straten verderop

had, ontbrak, daarentegen kwam Goethe vanuit Weimar wel op bezoek. Dat zij het stempel van romantici kregen, dient ook om deze beweging voor ons moderne, verlichte geesten als iets ongevaarlijks en onschuldigs af te schilderen. Dat had ik allemaal wel ergens gelezen, maar hier in Jena werd me dat pas echt duidelijk toen ik een bordje zag met Ernst-Haeckel-Strasse en even later langs enkele oude universiteitsgebouwen liep met natuurkundige laboratoria en observatoria voor botanica en zoölogie, in gewoon Nederlands: plantkunde een dierkunde. Ernst Haeckel was een natuuronderzoeker die een kleine eeuw na de vroegromantici leefde, maar ook tekeer ging als een geweldige voorvechter van de evolutietheorie die het zwaar aan de stok kreeg met het christelijk deel der Duitse natie die het creationisme bleef aanhangen. Met zijn evolutiegedachte zette hij een ontwikkeling voort die zijn oorsprong vond bij de romantici, die behalve literatoren, historici en dichters ook mensen waren die echt op onderzoek in de natuur uitgingen en daar ongekende ontdekkingen deden. Zij legden de basis voor een Europese humane natuurwetenschap, die echter in de negentiende eeuw al gauw verlaten werd ten gunste van een meer Angelsaksisch getinte wetenschap, die minder oog had voor de geest, maar des te meer voor de

materie.

Dat alles overdacht ik daar op die middag op een helling aan de rand van Jena, met in het achterhoofd de voorlaatste voordracht van Rudolf Steiner in 'Genezend opvoeden', waarin veel van deze zaken worden aangetipt en van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van de heilpedagogie blijken te zijn. Ik had de wijk Lichtenhain gezocht, maar niet kunnen vinden - ik had me hier ook niet echt op voorbereid. Daar was in 1924 het heilpedagogisch oerinstituut Lauenstein begonnen, maar een adres had ik niet; ik wist niet eens of het gebouw nog wel bestond. Maar ik heb wel het gezicht op de stad Jena gehad, die de vijfentwintigjarige Bernard Lievegoed ongetwijfeld ook moet hebben gehad in november 1930, toen hij zijn eerste en tegelijk beslissende bezoek bracht aan deze plek, om hier vandaan het initiatief mee te brengen om in Nederland de heilpedagogie te beginnen. Bij het in werking treden van de nieuwe Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders zijn zulke impulsen niet onbelangrijk en sneeuwen ze in het noodzakelijke organisatorisch geweld niet onder.

Michel Gastkemper

Aankondiging Herfstconferentie 2007

"Omgaan met de Tijd" over tijdsprocessen en efficiëntie in de zorg

Donderdag 25 oktober tot en met zaterdag 27 oktober 2007
Zonnehuizen kind en jeugd, Zeist

Deze conferentie biedt medewerkers van zorginstellingen, ouders en belangstellenden, verdieping in de antroposofie en concrete handvaten voor het omgaan met de Tijd!

De professionalisering van de zorg vraagt om efficiëntie en meetbaarheid. Daarbinnen staan we in het spanningsveld tussen de tijd uit het verleden en de tijd uit de toekomst. Enerzijds moeten de gemaakte afspraken nagekomen worden: HKZ, productie en zorgplannen, en anderzijds brengt de toekomst ons steeds weer onvoorziene situaties die vragen om een 'vrije handeling' en ongeplande tijd. Hoe gaan we daarmee om?

De Tijd is een geheimzinnig fenomeen. In het verhaal van Momo en de Tijdsparaders (van Michaël Ende) wordt dit thema prachtig verbeeld. Momo neemt de tijd om naar mensen te luisteren en stimuleert daarmee het vertrouwen, de liefde en de eigen creativiteit van haar medemens. Maar de grijze mannen jagen de tijd na; zij sparen tijd en houden daarmee iedereen gevangen. Hoe vinden we deze beelden terug in de zorg en in jezelf? Gedurende de conferentie zullen deze beelden een leidraad zijn. Hoe leren we zodanig met de tijd omgaan dat we ons werk goed en efficiënt kunnen doen en daarbinnen ook de tijd kunnen nemen voor wat we belangrijk vinden in de zorg voor cliënten? Dit vraagt om scholing en inzichten in tijdsprocessen betreffende de omgang met jezelf, anderen en de organisatie.

Het programma van 3 dagen biedt iedere dag een inleiding, waarin het thema inhoudelijk verdiept wordt. In de werkgroepen wordt vakinhoudelijk op het thema ingegaan. Op beide avonden zijn er verrassende voorstellingen met aansluitend avondcafé met live muziek. Met het aangeboden programma hopen we ieder zodanig te inspireren, dat ieders competentie in het omgaan met de tijd kan groeien.

Van de inhoud van de herfstconferentie 2005: "Competent op het juiste moment" zal binnenkort een 'Raat' brochure verschijnen om de beide conferenties te verbinden.

Het definitieve programma, het aanmeldingsformulier en de 'Raat' zal voor de zomer rondgestuurd worden naar de lidinstellingen van het HPV, maar is ook aan te vragen bij het secretariaat. Hierin vind je nadere informatie over het programma en kun je een keuze maken uit meer dan 20 werkgroepen. Voor wie van ver komt zijn er overnachtingsmogelijkheden in de omgeving. Noteer de data alvast in je agenda!

Namens de voorbereidingsgroep: Marike Brekelmans, Alexandra Buijsman, Janneke Doeksen, Ellen Gunster, Jacinta Op de Beek, Freya Steffelaar, Stasja van Suchtelen en Esther Szabo.

Informatie:

Alexandra Buijsman: T 030 69 45 456 of abuijsman@zonnehuizen.nl

Vervolg pagina 2: De aanloop tot de NVAZ

Besten. Een half jaar later - de concept statuten waren inmiddels overal goed doorgesproken - was de Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders een feit!

Het Platform Antroposofische Gezondheidszorg

Echter niet alle leden en delen van FAG en HPV gaan op in de NVAZ. Hoe zit dat?

De patiëntenverenigingen hebben zich per 1 januari 2005 gebundeld in Antroposana. Antroposana heeft redenen om niet met de zorgaanbieders in één organisatie te zitten. Ook de medicijnproducenten Wala en Weleda gaan niet mee. Hierdoor wordt de NVAZ een eenduidige organisatie.

Om het noodzakelijke overleg tussen patiënten, producenten en zorgaanbieders te organiseren is het Platform Antroposofische Gezondheidszorg ingesteld, dat vier maal per jaar bijeenkomt. Ook onderzoeks- en opleidingsinstellingen, zoals het Louis Bolk Instituut en het Edith Maryon College nemen deel aan dit platformoverleg. De Stichting Edith Maryon College is de opleidingsorganisatie waarin alle middelbare beroepsopleidingen en de landelijke bij- en nascholing van de instellingen voor heilpedagogie en sociaaltherapie en van het Heilpedagogisch Verbond zijn verzelfstandigd.

Toekomst

De aanleiding tot de oprichting van het Heilpedagogische Verbond in 1967 - waarvoor Bernard Lievegoed de aanzet gaf - was de instelling van de AWBZ. Bernard Lievegoed heeft nadien vele malen aangegeven dat verdere samenwerking tussen de antroposofische zorgsectoren, en ook tussen de verschillende werkgebieden onderling, noodzakelijk zou worden. Hij citeerde daarbij dikwijls uit het sprookje van Goethe, waarin de uitspraak naar voren komt: 'een enkeling kan het niet, alleen hij die zich op het juiste moment met vele anderen verenigt'. "Dit is de essentie voor de geestesstrijd", was de boodschap van Lievegoed, "geef het niet op, binnen en tussen de instellingen, maar ook tussen onze zaak en het Nederlandse volk" *.

Nu, 40 jaar later is de gemoderniseerde AWBZ de aanleiding tot oprichting van de Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders! Maar hiermee zijn de bewegingen nog niet tot stilstand gebracht. De antroposofische zorgaanbieders klonteren zich in snel tempo aan: Het Rudolf Steiner Verpleeghuis is onderdeel van de Raphaëlstichting geworden, de Ita Wegman Stichting en de Arta-Lievegoed Groep zijn opgegaan in de Lievegoed Zorggroep, Bronlaak-Heimdal heeft het Werkverband Antroposofische Dienstverlening (Heerlen) onder haar hoede genomen en er zijn nog meer samenwerkingsclusterings gaande. De therapeutica zullen in hun sector tot discussie over hun maatschappelijke positie en onderlinge afstemming gaan komen. Ook daar zijn mogelijkheden tot clustering al dan niet met instellingen.

De leden van de beroepsverenigingen - therapeuten, artsen, heilpedagogen, verpleegkundigen etc - die al enige jaren aan een kwaliteitsproject werken zullen het individuele gezicht van de NVAZ vormen.

Al met al een stabiele basis voor een open en beweeglijke toekomst.

* lezing gehouden bij de opening van Midgard: "De aartsengel Michaël in deze tijd" (29 september 1989)

IN GESPREK MET:

Maria Heederik

Door Monique Ravensberg

Maria Heederik (55 jaar) woont sinds 24 oktober 1994 in Orion. Sinds 31 juli 2003 woont Maria op zichzelf, waarvan 12 uur per maand begeleid. Maria is zelfredzaam, kan goed voor haar eigen mening uitkomen en is gesteld op een door zichzelf verkozen gezelschap, waar ze graag een kopje koffie of kruidenthee mee drinkt.

Wonen

Orion is anders dan waar ik ooit geweest ben. De mensen zijn vergevingsgezind, er wordt naar je geluisterd en er is respect van beide kanten, niets tegenover, niets boven, maar naast je. Er is ook een nuchtere kant, we moeten van elkaar leren en dat is niet gemakkelijk. We zijn allemaal evenveel waard, niemand is meer of minder en dat wordt in Orion niet vergeten. Dingen worden uitgesproken en daarna is het weer op orde en zo niet, dan nogmaals uitspreken, net zolang tot het goed is.

Maria Heederik (eigen foto)

Hobby's

Ik heb hobby's gehad, maar ik ben gestopt, het was te veel voor me. Ik schrijf nog wel gedichten en een dagboek. Vroeger deed ik ook verhaaltjes. Nu maak ik gedichtjes in vier regels. Ik hou wel van klassieke muziek, Mozart, Heijden, Bach en lichte muziek.

Leren op jezelf te wonen

Ik heb eerder op mezelf gewoond, maar toen was er weinig hulp. Ik dacht wel dat er in Orion ooit een tijd kwam dat het wel kon. Je moet veel leren en dat is moeilijk, daar heb ik hulp bij nodig, zoals met de financiën. Je moet denken aan de afbetaling van de vaste lasten en daarna nog aan kleding, eten en je mobiel. Soms kun je niet alle leuke dingen kopen, dan moet je sparen en rekenen, bijvoorbeeld om op vakantie te kunnen.

Schaam je niet voor begeleiding

Vanaf augustus 2003 woon ik in mijn eigen 55+ flat en wordt daarbij begeleid. Je hoeft je er niet voor te schamen, soms kan je voor de medewerkers ook wat betekenen. Soms ligt het gevoelig, want ze moeten veel van je weten, maar door vol te houden en niet te schamen voor extra hulp kom je er wel.

Wensen

Dat we in Orion goed met elkaar omgaan. Dat we trouw zijn met elkaar, ook als het minder leuk is. Dat het niet verhardt, maar dat het anders is, dat het open is en we tijd voor elkaar kunnen maken en behulpzaam zijn.

Niets is zo moeilijk
Als erkennen, foutje, je falen,
Het midden vinden, evenwicht,

Niets is zo moeilijk,
Eenvoud te kennen, respect voor
Jezelf, om nee, of juist ja te zeggen,

Niets is zo moeilijk, op alles,
Wat op je af komt, om dat in je
Te laten werken, of dat wel klopt?

Niets is zo moeilijk,
om mens te zijn met kwaliteiten
in jezelf, ontdekken, en aan werken

Niets is zo moeilijk, om trouw aan
Jezelf te zijn, trouw aan je vriend,
Verbonden, met de geestenwereld,

Daar heb je moed, lef, voor nodig,
Om je diepste te zien,
Los laten wat zo gebonden is,

En als je van het moeilijke lastige
Los laat, van leert
Kun je iets anders ontvangen,
Dat meer is, dan wat je nu had

Gedicht van Maria Heederik

5 Tips van Maria voor mensen die op zich zelf willen wonen

1. Laat iemand meekijken in je financiën, soms moet je sparen om te kopen.
2. Doe niet voor iedereen open 's avonds, alleen als je een afspraak hebt.
3. Je hebt mensen om je heen nodig, die op visite komen.
4. Werk met schoonmaken van boven naar beneden.
5. Je moet zelf aan je gezondheid denken, dus niet elke dag patat eten.

Eind december is de Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders opgericht, waarin HPV en FAG zullen opgaan. Er is een oprichtingsbestuur, dat zal verdwijnen zodra de nog te verkiezen Ledenraad een nieuw bestuur heeft benoemd. Om geen vertraging op te lopen moet het oprichtingsbestuur wel een aantal besluiten nú nemen. Zo is Adri Benschop tot directeur benoemd, zie het interview elders in deze Verbinding en de Verbinding februari 2007.

Voorzitter

Er is ook gezocht naar een geschikte voorzitter van de Vereniging. Het oprichtingsbestuur is verheugd te kunnen mededelen dat er een ervaren voorzitter is gevonden in de persoon van de heer Albertus (Bert) Vroon, die goed is ingevoerd in het politieke circuit en grote managementervaring heeft. Aangezien het oprichtingsbestuur formeel niet bevoegd is tot benoeming, zal een voordracht aan de Ledenraad worden gedaan. Met de heer Vroon is een principeovereenstemming bereikt. Het aanspreekpunt van de NVAZ is de directeur. Hij zal samen met de voorzitter ervoor zorgen dat de NVAZ een adequate positie verwerft binnen de gezondheidszorg.

Bureau

Met hulp van de huidige leidinggevenden van FAG- resp. HPV-bureau en Adri Benschop wordt de startpositie van het toekomstige bureau voorbereid, het zogenaamde kwartier maken. Daarbij is uitgegaan van een aantal domeinen waarop het bureau actief moet zijn: beleidsvorming, kennismanagement, kwaliteitsmanagement, vertegenwoordiging, service, bureauorganisatie. Daarmee ontstaat ordening in de werkzaamheden voor het bureau en de kostendragers. Het bureau werkt voor de overkoepelende vereniging en voor de sectoren. In een volgende versie van het document handboek zal een verdere uitwerking naar functies zichtbaar worden. Het NVAZ-bureau wordt medio april gevestigd in het huidige bureau van het Heilpedagogisch Verbond, in Lenteleven, Utrechtseweg 62 te Zeist

Internationale vertegenwoordiging

De internationale vertegenwoordiging moet goed in beeld worden gebracht. Vanuit het Heilpedagogisch Verbond is dit helder geregeld: vertegenwoordiging in de Internationale Raad voor Heilpedagogie en Sociaaltherapie en in het ECCE, alsmede de afstemming. Ook de artsen zijn vertegenwoordigd in de Internationale Vereniging van Antroposofisch Artsen. Hoe de vertegenwoordiging er verder uitziet is niet inzichtelijk, daar zou wellicht aan gewerkt kunnen worden. Ook dit thema hoort bij het kwartier maken en wordt als zodanig ter hand genomen.

Samenstelling Ledenraad en Bestuur

Met de Sectorraden, die de leden van de Ledenraad aanwijzen, is goed voortgang geboekt. Aangenomen wordt dat alle sectoren nu snel de namen van hun afgevaardigden voor de Ledenraad zullen doorgeven aan het NVAZ-secretariaat, dat gevestigd is in het bureau van het Heilpedagogisch Verbond in Lenteleven (Ageeth Koning, voorlopig tel.nr 030 694 5591), zodat de eerste Ledenraadvergadering kan plaatsvinden op maandag 26 maart. De ledenraad benoemt de bestuursleden. De gedachte is een bestuur te formeren dat uit zeven leden bestaat. Volgens de statuten van de NVAZ worden deze bestuursleden primair gekozen op twee criteria waaraan moet worden voldaan: deskundigheid en herkenbaarheid. Bestuursleden moeten in staat zijn de grens van hun eigen domein te overschrijden en het belang van het totaal in het oog te houden. De benoeming gaat aan de hand van bestuursprofielen. Deze liggen in de volgende vergadering van het oprichtingsbestuur (14 maart 2007, 16.00 - 18.00 uur) ter tafel en zullen worden vastgesteld.

Activiteitenplan

Binnen het oprichtingsbestuur wordt besloten prioriteit te geven aan het opstellen van een eerste concept activiteitenplan: een startdocument voor de vereniging die na vaststelling door de organen binnen de NVAZ een bindende functie moet krijgen. In dit concept activiteitenplan moeten de (deels historische) speerpunten uit het FAG- en HPV beleid geïntegreerd worden tot een aansprekende koers. Het concept activiteitenplan wordt vervolgens voor advies voorgelegd aan de verschillende sectoren. Daarbij gaat het oprichtingsbestuur een begeleidende brief meesturen, waarin de betekenis en de status verwoord wordt evenals de gewenste inbreng vanuit de sectoren. Daardoor wordt het startdocument een groeidocument waarmee de verschillende geledingen in samenhang hun gezamenlijke koers uitwerken.

¹ Het oprichtingsbestuur bestaat uit: Gerard Besten (voorzitter), Huib van den Doel (secretaris), Pieter Meester (penningmeester), Madeleen Winkler en Bert van Bameveld.

Vervolg pagina 1: "We vertegenwoordigen een stroom waar rekening mee gehouden mag worden"

me prima bij thuis. Heel veel mensen die werkzaam zijn in antroposofische instellingen zijn er, net als ik, van buitenaf in gekomen. Ik heb gemerkt, door de jaarthema's die we hier behandelen, dat er hier iets leeft wat iets toevoegt, wat mensen aantrekkelijk vinden. Het vormt de reden waarom ouders hun gehandicapte kind hier onderbrengen en de reden waarom medewerkers hier komen werken. Ik heb mezelf regelmatig afgevraagd wat het dan is wat mij en anderen aanspreekt. Dat is volgens mij de antroposofische benadering, waarbij het kenmerkende is, het delen van de gemeenschappelijke visie dat je naar elkaar en naar de bewoners de opdracht hebt om in dit leven te werken aan elkaar's ontwikkeling. Dat is niet iets wat je één keer leest en dan toepast. Het is geen methodiek. Het is een levenswijze. Het is gewoon goed om je daar van bewust te zijn, maar het is niet zo dat ik daar de hele dag over loop te piekeren. Ontwikkeling is iets waaraan je moet blijven werken. Zo hebben we hier al vijf jaar lang wekelijks een studiegroep. Momenteel verdiepen we ons in de tekst van het door Rudolf Steiner geschreven boek 'Theosofie'. Dat geeft je leven inhoud. Ik ben benieuwd hoe een arts daar invulling aan

geeft vanuit zijn of haar betrekkelijk geïsoleerde functie. Ik ben ook benieuwd hoe ik daar zelf in mijn nieuwe functie vorm en ondersteuning aan zal kunnen geven.

Hoe gaat het voorgenomen servicebureau vorm krijgen?

Ik hoef niet iets compleet nieuws bedenken. Ik denk dat de expertise die er al is op de verschillende afdelingen met elkaar in contact gebracht moet gaan worden. De Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders is een fusie van twee bestaande verenigingen: HPV en FAG die natuurlijk een verleden hebben en dat verleden draag je mee, dat heb je opgebouwd en dat zet je niet ineens zo maar langs de dijk. Dat is ook helemaal niet de bedoeling.

Camphill

Christophorus maakt deel uit van de internationale Camphill beweging. In 1940 stichtte Karl König op het landgoed Camphill in Schotland een gemeenschap waar mensen met een handicap in staat werden gesteld een maatschappelijk leven te leiden, vergelijkbaar met dat in de gewone maatschappij. Het initiatief breidde zich uit. Over de hele wereld zijn Camphill gemeenschappen. Het zijn professionele instellingen voor mensen met een verstandelijke handicap, waar volgens Camphill idealen gewerkt en geleefd wordt. Belangrijk hierbij zijn antroposofie, medemenselijkheid en leven en werken met gehandicapten, in plaats van vóór gehandicapten.

Karl König (1902-1966)

Vanuit die twee achtergronden proberen we straks de nieuwe Vereniging voor Antroposofische Zorgaanbieders in Nederland een nieuwe vorm te geven. Wat ik zal proberen te doen is om het bestaande wat er is, en er zijn heel wat goede dingen, om dat bij elkaar te brengen en te kijken of ik dat kan bundelen. Er is veel deskundigheid naast wetenschappelijk onderzoek en opleidingen. Ik zal een brug proberen te slaan tussen de verschillende sectoren. Er zijn een aantal speerpunten van de nieuwe Vereniging: gezamenlijke belangenbehartiging is er één van. Maar ook: informatievoorziening en serviceverlening.

Welke plaats zal de NVAZ innemen in de maatschappelijke en politieke samenleving?

De buitenwereld weet eigenlijk weinig van wat we doen vanuit de antroposofie. Die heeft er niet zo'n duidelijk beeld van. Dat weet je pas als je er binnen stapt. Zo heb ik dat althans zelf ervaren. Misschien hebben we ons antroposofisch erfgoed ook te veel en te lang voor onszelf gehouden. We mogen ons echter best bewust zijn dat we een stroom vertegenwoordigen waar rekening mee gehouden mag worden. Bovendien zie ik in de maatschappij veranderingen op gang komen waar we ons thuis bij zouden kunnen gaan voelen of omgekeerd. Als ik hoor dat de informateur van ons nieuwe kabinet, de heer Wijffels de term 'bezielde samenleving' plotseling hanteert, de term die als titel op het ter gelegenheid van de 100ste geboortedag van Bernard Lievegoed uitgegeven boekje stond, dan denk ik: "kijk er wordt weer gezocht naar inhoud, naar zingeving, daar kunnen wij aan bijdragen". Daarin zal het nieuw op te richten platform voor antroposofische zorg een belangrijke rol spelen. Aan dit platform zullen naast de NVAZ ook de patiëntenverenigingen, verwantenverenigingen, de zorgvragers, de fabrikanten en de opleidingsinstituten deel nemen om elkaar te ontmoeten, afspraken met elkaar te maken, de onderlinge belangen op elkaar af te stemmen en belangen tegen elkaar af te wegen. Te denken valt hier aan belangen bij onderhandelingen met zorgverzekeraars en overheden. De vormgeving van het platform is nog in ontwikkeling. Hoe de lijntjes precies liggen met de antroposofische vereniging in Nederland en in Dornach dat moet nog nader besproken worden maar we zullen ons als NVAZ in ieder geval in Dornach presenteren. Je moet niet vergeten dat dit niet compleet nieuw is allemaal. Ik stap als het ware in een rijdende trein die nu nog op twee sporen rijdt, maar straks aan elkaar gekoppeld één spoor volgt. ◀

Camphill: springlevend en ondernemend in bezieling

Bij de oprichting van de Camphill beweging stond de pioniers een mooi ideaal voor ogen: met asielzoekers en kinderen met een handicap op gelijkwaardige wijze samen leven en zich aan elkaar ontwikkelen. Afgelopen april werd het 66-jarig bestaan gevierd met een gemeenschapsfeest in Botton. Bij dit bezinningsmoment werd stilgestaan bij de symboliek van 66 jaar (2 x 33 jaar, als drempelemoment: vernieuwen of afsterven) en de vraag: Wordt het oorspronkelijke ideaal nog gevoeld? Dat er een opleving gaande is, bewijst de derde editie van het Camphill magazine, kleurrijk en vol interessante artikelen en foto's! Er waait een nieuwe wind door de beweging, constateert Yna Visser, redactielid van het magazine, bestuurder van Orion en lid van de Camphill Nederland Kring.

Jaap van Velzen neemt de lezer mee langs de gebeurtenissen en sprekers van de landelijke Camphill ontmoetingsdag van 2 juni jl. over Bezieling. Vincent van Dam, directeur van de Christophorus school, sprak over leiding geven als een proces van opnemen (luisteren), optillen (leiden en meenemen), loslaten (kijken zonder ingrijpen) en leven (het moet ook leuk zijn). Miriam Erlings vertelt over haar gezinskring 't Huys in Houten, waar zij kinderen een eigen plek wil geven. Haar werk zit vol met bezielingsmomenten. Een van de jongeren heeft MS gekregen. Sindsdien sluit de groep zich om hem heen, hij gaat mee op vakantie, wordt hij gedragen en is nog steeds één van hen. Verder krijgen ze jaarlijks een paar keer een privé-restaurant geschonken aan huis en komt er iemand met een kist vol kleren het kerstspel opvoeren met alle kinderen. Dat zijn bijzondere momenten, waarin telkens gezocht wordt naar elkaars kwaliteiten en waarop deze tot hun recht kunnen komen. Nicole en Martin Gubler-Schranz oogsten veel waardering met hun reizende optredens in hun tent. Ze werken met verhalen en (soms riskante) spel elementen. Dit maakt ze erg kwetsbaar. Ze kunnen deze verantwoordelijkheid alleen dragen, omdat ze het aan iets hogers toevertrouwen.

Ook is er aandacht voor Camphill Simeria in Roemenië, een school die vanuit Stichting Cheia wordt ondersteund. "Toen we er kwamen konden ze nauwelijks lopen, kropen over elkaar heen en beten van zich af, ze hadden geen eigen spullen," aldus Eszter Vajda. "En dan zie je wat er gebeurt met kinderen als ze naar school gaan en als mens worden aangesproken. Ik heb kinderen in een jaar zien veranderen", aldus Geertrui Smit. Inmiddels is er een onderwijsplan en scholing voor de docenten opgezet. Kortom Camhill Nederland is springlevend en ondernemend in bezieling!

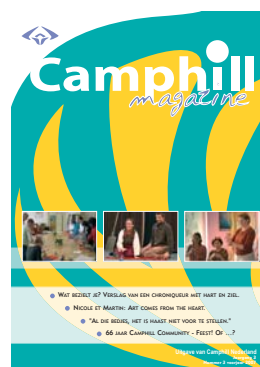
Deelnemers CESTE-NET project in Nederland

Van 18 tot en met 24 februari jl. was Nederland gastland voor de 4e blokweek van het CESTE-NET project 'Train the trainers', een project in het kader van het EU Leonardo da Vinci Programma onder verantwoording van het ECCE. Deze blokweek vond plaats in de Rafaëlzaal van Stenia (Zonnehuizen kind en jeugd) en in de lokalen van Lenteleven.

35 Deelnemers - allen docenten aan opleidingen voor heilpedagogie en sociaaltherapie - uit 13 landen, van het Aziatisch deel van Rusland tot Portugal, presenteerden hun werkstukken.

Het CESTE-NET project richt zich op de triale methodiek, n.l. het inbrengen van het kunstzinnig element in het theoretisch en praktisch leren. Bij het opleiden vanuit de triale methodiek wordt de kunst en het kunstzinnig proces ingezet voor de ontwikkeling van de persoonlijkheid van de cursist. Hierdoor ontwikkelt de cursist competenties om bewust, flexibel en creatief de theorie in de praktijk te integreren en in te spelen op de vraag van de cliënt op dit moment. Deze methodiek ondersteunt de ontwikkeling van een bewust en flexibel persoonlijk, professioneel profiel.

De deelnemers hadden op basis van de voorgaande blokweken ieder een presentatie waarin het kunstzinnig element een basale, dragende rol vervulde in de kennis- en ervaringsoverdracht. Er waren o.a. prachtige DVD-presentaties van toneelstukken die rond een inhoudelijk thema waren geschreven en opgevoerd. Het CESTE-NET project heeft een DVD ontwikkeld van een opleiding in Denemarken (Marjatta) waar de triale methodiek en de functie van het kunstzinnig proces in de opleidingen wordt uitgelegd. Er zijn ook filmopnames gemaakt van deze blokweek in Nederland, waar een DVD van zal worden uitgegeven.

OlmenEs is een mooie antroposofische woon- en werkgemeenschap voor volwassenen met een verstandelijke handicap in een bosrijke omgeving in Friesland. Nu wonen er 100 bewoners, binnenkort willen we groeien naar 125 bewoners. In haar ontwikkeling verkeert OlmenEs in de adolescentiefase, wat een aantal interne vernieuwingen noodzakelijk maakt. In verband met het vertrek van de huidige functionaris zijn we op zoek naar een

Manager zorg m/v (100%)

De manager zorg draagt de eindverantwoordelijkheid voor het wonen en werken (ongeveer 75 formatieplaatsen) en maakt deel uit van het managementteam. Hij of zij werkt nauw samen met de coördinatoren van de beide geledingen. Tevens zal hij of zij een belangrijke bijdrage leveren aan het beleid en de verdere ontwikkeling van de woon- en werkgemeenschap OlmenEs en van de kwaliteit van zorg daarbinnen. Wij denken hierbij aan iemand die bij voorkeur ervaring heeft in de heilpedagogie / sociaaltherapie en die de antroposofie in zijn of haar leven als inspiratiebron kent. Ook het vermogen verbindend tussen mensen te werken en medewerkers te enthousiasmeren is voor deze functie een belangrijk criterium. Kennis op hoger beroepsniveau, aangevuld met kennis van managementtechnieken en ervaring in het vakgebied is gewenst. Salaris en overige arbeidsvoorwaarden in principe conform de CAO-gehandicaptenzorg. Voor informatie kunt u contact opnemen met Koop Daniëls, telefoon (0516) 43 81 00. Zie ook onze website www.olmenes.nl. Sollicitaties voor 20 maart 2007 aan: OlmenEs, t.a.v. Janneke Doeksen, Beatrixoord 1, 8426 GM Appelscha

De Stichting Michaelshoeve Overkempe bestaat uit twee instellingen, waar vanuit een antroposofische mensvisie wordt gewerkt aan een therapeutisch leef- en werkklimaat voor de bewoners. De Michaelshoeve in Brummen is een heilpedagogische instelling voor ruim 100 verstandelijk gehandicapte kinderen. Overkempe in Olst is een sociaaltherapeutische gemeenschap voor 136 volwassenen met een verstandelijke handicap. De Stichting Michaelshoeve Overkempe is participant van de BellisGroep.

Cluster 3 op Overkempe bestaat uit 2 woongroepen en de wakende wacht. In de huizen wonen volwassenen met een verstandelijke beperking in gesloten groepen vanwege hun gedragsproblematiek. Momenteel volgt een medewerker een managementontwikkelingstraject gericht op de functie van clustermanager. Voor de duur van dit traject zoeken we

**een CLUSTERMANAGER
32 u/wk (vacaturenummer 0709)**

Functie:

- Integraal leidinggeven aan de 2 woongroepen en aan de wakende wacht
- Ontwikkelingsgericht coachen en begeleiden van de medewerkers
- Een bijdrage leveren aan genoemd managementontwikkelingstraject

Functie-eisen:

- HBO-opleiding in de zorg, aangevulde met een managementopleiding
- Aantoonbare werkervaring als leidinggevende
- Ervaring met gesloten groepen en problemen rondom agressie en seksualiteit
- Resultaat- en ontwikkelingsgerichte houding
- Een open houding ten aanzien van antroposofie

Arbeidsvoorwaarden:

- inschaling afhankelijk van opleiding en ervaring in FWG 55
- overige arbeidsvoorwaarden conform CAO Gehandicaptenzorg
- indienstreding zo spoedig mogelijk
- een dienstverband van een jaar met de mogelijkheid tot verlenging met 2,5 jaar

Informatie: Voor meer informatie kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met Rob Scholten, locatiemanager, telefoon (06) 22 90 10 86. Meer informatie over de Stichting Michaelshoeve Overkempe vindt u op onze website: www.bellisgroep.nl.

Sollicitatie: Uw sollicitatiebrief met uitgebreide CV kunt u sturen o.v.v. vacaturenummer 0709 vóór 5 maart 2007 naar de Stichting Michaelshoeve Overkempe, t.a.v. Alinde Held, hoofd personeelszaken, per e-mail: pz@mhok.nl. Er wordt tegelijk intern en extern geworven. Bij gelijke geschiktheid gaat een interne kandidaat voor.

De Michaelshoeve in Brummen staat voor de uitdaging om in te spelen op een aantal belangrijke ontwikkelingen als een veranderende doelgroep, de daarvoor benodigde expertise, nieuwbouw, kwaliteitszorg, certificering HKZ en de financiering van de zorg. Om hieraan leiding te geven zoeken we voor de Michaelshoeve een inspirerende en daadkrachtige

**LOCATIEMANAGER
36 uur per week (vacaturenummer 0711)**

met de volgende achtergrond:

- HBO+/-academisch werk- en denkniveau
- meerjarige managementervaring in de gezondheidszorg
- visie op de ontwikkelingen in de gezondheidszorg
- een pro-actieve en ontwikkelingsgerichte houding
- een levende eigentijdse verbinding met de antroposofie

Wij bieden een arbeidsovereenkomst voor een jaar met uitzicht op een dienstverband voor onbepaalde tijd. Arbeidsvoorwaarden zijn op basis van de CAO Gehandicaptenzorg (FWG 70).

Informatie: Een uitgebreide functiebeschrijving en meer informatie over de Stichting Michaelshoeve Overkempe vindt u op onze website: www.bellisgroep.nl. Telefonische informatie kunt u inwinnen bij Bas Holvast, bestuurder a.i. via (06) 51 61 37 90 en Ed Taylor, locatiemanager a.i. via (0575) 56 86 00.

Sollicitatie: Uw sollicitatiebrief met uitgebreide CV kunt u sturen o.v.v. vacaturenummer 0711 vóór 10 maart 2007 naar Stichting Michaelshoeve Overkempe, t.a.v. Alinde Held, Hoofd Personeelszaken per e-mail: pz@mhok.nl. Een assessment kan deel uitmaken van de procedure.

Adres: Overkempe: Koekoeksweg 100, Postbus 45, 8121 AA Olst, telefoon (0570) 56 86 00
Michaelshoeve: Zutphensestraat 175, Postbus 2, 6970 AA Brummen, telefoon (0575) 56 86 00
Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie stellen wij niet op prijs

- **Zorgvisie WMO-symposium: Worstelen met de WMO, Samenspel tussen gemeente, wonen, zorg en welzijn,** 14 maart in De Jaarbeurs te Utrecht. Organisatie en informatie egz-evenementen@reedbusiness.nl of telefoon (0346) 57 73 22
- **Arbeidsmarktcommunicatie in de zorg,** 15 maart in De Jaarbeurs te Utrecht. Organisatie ZorgVisie en MarketingTribune. Informatie egz-evenementen@reedbusiness.nl of telefoon (0346) 57 73 22
- **Zorgtotaal,** 14 tot en met 16 maart in de Jaarbeurs te Utrecht. Gerichte vakbeurzen voor de zorgsector. Informatie VNU Exhibitions Europe, telefoon (030) 295 27 00 of via www.vnuexhibitions.com
- **7e Nationaal Autisme Congres,** 16 maart in het WTC te Rotterdam. Informatie en aanmelding Congress Care, telefoon (073) 690 14 15, www.congresscare.com
- **Spoorzoekers, EMG Platform Symposium,** 22 maart in Congrescentrum De Schakel te Nijkerk. Dialoog tussen wetenschap en praktijk voor mensen met ernstige meervoudige beperkingen. Informatie en aanmelding www.emgplatform.nl
- **Met meer verzekeraars aan tafel - Zorginkoop 2007 - 2008,** 22 maart in Congrescentrum Antropia te Driebergen. Informatie en aanmelding www.medilex.nl
- **Themadag Antroposofisch mensbeeld,** 24 maart in De Kanaalschool te Almelo. Met medewerking van Egbert van Wijk. Informatie en aanmelding www.klassiekehomeopathie.nl
- **Lust en last, symposium seksualiteit en mensen met een verstandelijke beperking,** 26 maart in Wognum. Buro TOV, telefoon 0229 576421, www.burotov.nl
- **Zin in zorg,** 27 maart in Muziekcentrum Vredenburg te Utrecht. Organisatie en informatie IMOZ, www.imoz.nl. Aanmelden via www.zingevendezorg.nl
- **Zesdaagse leergang Dagbesteding voor ouderen met een verstandelijke beperking,** 27 maart, 10 en 19 april, 8 en 22 mei en 5 juni in Maarssen. Informatie Cerein, telefoon (0343) 44 32 99 of via www.cerein.nl
- **Schaal voor emotionele ontwikkeling,** 29 maart in hotel De Druiventros te Tilburg. Informatie WIV, telefoon (06) 51 51 79 94 of via werkcentrum@pandora.be
- **Ontwikkelen in waarneming, landelijke conferentie over sensorische integratie,** 11 april in congrescentrum Papendal te Arnhem. Informatie en aanmelding via www.seminarium.nl
- **Implementatie van beleid rond seksualiteit, bejegening en seksueel misbruik,** 19 april. Organisatie MOVISIE. Aanmelding en inschrijving Transact, telefoon (030) 78 92 000, www.transact.nl

Ledenvergadering Azarias

Zaterdag 10 maart 2007: 10^e Ledenvergadering Beroepsvereniging Azarias 10.15 tot 13uur

Vergaderzaal in hoofdgebouw Veldheim, Utrechtseweg 69 te Zeist, ingang PC Hooftlaan 19.
De agenda start met een inhoudelijke bijdrage over Autisme: Hoe ga je er mee om? door Marianne de Jonge.
Verder komen aan de orde: mededelingen, punten ter advisering en besluitvorming, waaronder goedkeuring Jaarverslag Azarias 2006, stemming over nieuw bestuurslid, concept folder en ontwikkeling logo, jaarverslag 2006 OBAG, concept Tuchtreglement Azarias en concept reglement en convenant IKBC en aanbod scholing 2007.

Zaterdag 10 maart 2007: 2^e bijeenkomst over Beroepshouding 13.30 tot 15uur
Vergaderzaal in hoofdgebouw Veldheim, Utrechtseweg 69 te Zeist, ingang PC Hooftlaan 19.
We gaan ons bezighouden met de pedagogische wet Hoe werk je er mee? Breng praktijkvoorbeelden mee.

Informatie: info@azarias.nl of T 030 - 69 45 456 (kantooruren)

Namens het bestuur,
Maartje van Huissteden, Jefta Maarsen en Alexandra Buijsman

PUBLICATIES

► 10 dingen die je zou moeten weten over kinderen met autisme

Door Ellen Notbohm, Pica, ISBN 109077671145, € 15,-, verkrijgbaar bij de Nederlandse Vereniging voor Autisme

In dit boek schetst de auteur een aardig beeld van de belevingswereld van een jong kind met autisme. Het gaat over die zaken die dat kind zelf nooit zo zou kunnen verwoorden. Vanuit het perspectief van het kind beschrijft zij 10 dingen die een volwassene zou moeten weten om goed met een kind met autisme te kunnen omgaan. Zij put daarbij uit haar eigen ervaring als moeder van een kind dat al heel jong als autistisch werd gediagnosticeerd. Ze combineert die ervaring met haar kennis over autisme uit de vele boeken die zij heeft gelezen over dit onderwerp. Haar benadering van autisme is die van een "levenslang kenmerk" waar je omgeving op een positieve manier mee moet leren omgaan. Treffend is haar citaat uit een artikel in de New York Times uit 2004, van Jack Thomas, een basisschoolleerling met Asperger: "We hebben geen ziekte, en we kunnen dus niet "genezen" worden. We zijn gewoon zo."

► Naar school op jouw manier

Door M. Nijland, uitgeverij Nijland BOD, Raalte, 143 pagina's, € 22,20, ISBN 9081124412. Te bestellen via www.mianijland.nl

Ook kinderen met ernstig meevoudige beperkingen (EMB) hebben ontwikkelingsbehoeften. Dit boek gaat over die behoeften en leervragen. Hoe kunnen die het beste worden beantwoord en in welke leeromgeving zou dat moeten. Het boek bevat actuele elementen van de Nederlandse zorg- en onderwijsituatie. Het is geschreven voor iedereen die op welke wijze dan ook is betrokken bij kinderen met EMB. Door het aanbrengen van samenhang tussen de verschillende onderdelen geeft het boek niet alleen inzicht maar ook overzicht.

► 92 vragen over de WMO

Uitgegeven door Aedes, 62 pagina's, € 29,90. Te bestellen bij de afdeling Publicaties van Aedes, telefoon (035) 626 82 03 of per mail publicaties@aedes.nl of www.aedesnet.nl

Sinds 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO) van kracht. Ondanks dat woningcorporaties niet direct onder deze wet vallen, merken zij wel veel van de effecten van de WMO. Vooral in de ouderenhuisvesting en in de huisvesting van bijzondere doelgroepen, zoals gehandicapten. De komst van de WMO biedt de woningcorporaties een kans om nog nadrukkelijker dan voorheen, aan gemeenten en anderen duidelijk te maken welke bijdragen zij leveren aan de leefbaarheid in de wijken. Aedes, vereniging van woningcorporaties heeft de vele vragen die er leven rondom de WMO gebundeld in een nieuwe publicatie: 92 vragen over de WMO. Een praktisch naslagwerk, waarin wordt ingegaan op de gevolgen van de invoering van de WMO voor woningcorporaties.

INSTELLINGSNIEUWS

Overname WAD door Bronlaak-Heimdal

Per 1 januari zijn de activiteiten op de Hoeve Corisberg van Stichting WAD te Heerlen middels een aktiva-passiva transactie overgenomen door Stichting Bronlaak-Heimdal.

Stichting Bronlaak-Heimdal zal de door stichting WAD geleverde zorg in 2007 voortzetten en waar mogelijk nog verbeteren.

Werkconferentie Religie, zaterdag 24 maart op Scorlewald

Op 24 maart vindt in de zaal van Scorlewald, Valkenlaan 14, 1871 AV te Schoorl de Werkconferentie Religie plaats met als titel: Omgaan met het cultisch handelen, georganiseerd door de landelijke werkgroep religie bestaande uit Geertrui Vis (Zonnehuizen kind en jeugd), Hanneke Wiegens (Scorlewald), Ellen Gunster (Christophorus), Tine Verhagen (Midgard), Kitty van der Weij (Orion), Wim Velmans (Michaelshoeve) en Katharina Schulze (Overkempe).

Het programma bestaat o.a. uit een offerhandeling, een lezing door Bastiaan Baan en werkgroepen:

Kunstzinnige verdieping van het thema door middel van de gebaren in de Handelingen
Roel Munniks, Geertrui Vis

Kunstzinnige verdieping van het thema door middel van spraak
Jean Luc Pyljser, Wim Velmans

Kunstzinnige verdieping van het thema door middel van de kleuren van de Handelingen
Nellie Tjalingii, Nellie Engelaar

Kunstzinnige verdieping van het thema door middel van muziek
Willem Nijman, Ellen Gunster

De kosten voor de werkconferentie zijn € 30,- te voldoen in de lunchpauze. Aanmelden bij Katharina Schulze, kschulze@mhok.nl

VACATURE

Camphill gemeenschap Christophorus is een zelfstandige antroposofische woon- en werkgemeenschap, waar ongeveer 100 kinderen en jong volwassene met een verstandelijke beperking wonen in huizen in Bosch en Duin en Amersfoort. Hiernaast wordt er "flexibele zorg" geboden aan ongeveer 50 kinderen en jongeren, ondermeer middels logeermogelijkheden, naschoolse opvang, crisisopvang en overbruggingszorg.

Christophorus zoekt een ervaren en betrokken bestuurder - directeur (m/v)

- met minimaal 10 jaar ervaring in de zorgsector en die ruime ervaring heeft in organisatieontwikkeling en kwaliteitsbeleid;
- met aantoonbare ervaring als leidinggevende op financieel-administratief terrein en die in staat is een moderne bedrijfsvoering verder te realiseren;
- die een academisch werk- en denkniveau heeft;
- die een actieve interesse toont in de antroposofische visie en -zorg en die staat voor de identiteit van de organisatie;
- die strategisch denkt en vorm geeft aan vernieuwingen van de zorg binnen de instelling;
- die visie en leiderschap toont en helder communiceert met externe stakeholders, cliënten en hun vertegenwoordigers, en medewerkers.

Verdere informatie en uitgebreid profiel kunt u vinden op onze website: <http://www.christophorus.nl/>

U kunt uw brief met curriculum vitae sturen naar: Camphill Gemeenschap Christophorus t.a.v. de Raad van Toezicht, mevrouw J. Grootveld, Duinweg 35, 3735 LC Bosch en Duin En - bij voorkeur - ook naar het emailadres: j.grootveld@christophorus.nl

Rectificatie

In de Verbinding nr. 107 van februari 2007 is onder de rubriek instellingsnieuws een foutje geslopen in de titel van een artikel van Maartje van Huissteden op pagina 3. "Therapeutische" ledenkring moet zijn "Thematische" ledenkring. Onze excuses hiervoor.

HOE KWAM ONZE NIEUWE VERENIGING AAN ZIJN NAAM.....

12e jaargang, nummer 108, maart 2007

De Verbinding, maandblad voor heilpedagogie en sociaaltherapie, wordt uitgegeven door het Heilpedagogisch Verbond en verschijnt 11x per jaar. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden mededelingen te redigeren. De inhoud van de rubrieken "Oproepen", "Ingezonden" valt buiten de verantwoordelijkheid van de redactie. Voor Columns - uitsluitend op verzoek van de redactie - geldt hetzelfde. De redactie besluit over wel of niet plaatsen.

Inleveren kopij voor volgende Verbinding vóór 22 maart 2007
Verschijningsdatum volgende Verbinding 6 april 2007

Samenstelling: Bernard Heldt en Ageeth Koning

Eindredactie: Ageeth Koning, e-mail: verbinding@heilpedagogie.nl

Hoofdredacteur: Bernard Heldt

Ontwerp Productie: www.burolaga.nl

Cartoon: Roel Groeneveld

Redactieadres:

Secretariaat Heilpedagogisch Verbond Postbus 560 3700 AN Zeist

Tel: (030) 694 55 40 Fax (030) 694 55 90

E-mail verbinding@heilpedagogie.nl

Website www.heilpedagogie.nl